

สารบัญ

คำนำจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คำนำจากหัวหน้าโครงการ

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทที่ 1 บทนำ

1.1 สถานการณ์ความยากจน	1
1.2 สถานการณ์โดยรวมของกลุ่มนอกกำลังแรงงาน	8
1.3 แนวคิดเกี่ยวกับความยากจนทางสากล	10
1.3.1 Monetary approach	11
1.3.2 Capability approach	12
1.3.3 Social exclusion approach	13
1.3.4 Participatory methods	14
1.3.5 Multi-dimensional approach	15
1.4 ความแตกต่างทางแนวคิดกับข้อเสนอเชิงนโยบาย	16
1.5 แนวคิดความยากจนในประเทศไทย	17

บทที่ 2 ระเบียบวิธีการวิจัย

2.1 จัดตั้งประสงค์	23
2.2 ขอบเขตการวิจัย	24
2.2.1 ขอบเขตด้านพื้นที่	24
2.2.2 ขอบเขตด้านประเภทประชากรและหัวข้อ	24
2.3 การเก็บข้อมูลภาคสนาม	27
2.4 การจัดทำรายงาน	29

บทที่ 3 สถานภาพความยากจนของกลุ่มนอกลำลังแรงงาน	31
3.1 เด็กและเยาวชน	31
3.1.1 กลุ่มเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และในเมืองใหญ่	33
3.1.2 เด็กในชุมชนแออัด	28
3.1.3 เด็กในชนบทที่อยู่บริเวณชายแดน	40
3.1.4 เด็กที่ต้องออกเรียนกลางคัน	41
3.1.5 กลุ่มเด็กชาวเขา	41
3.2 กลุ่มคนพิการ	43
3.2.1 กลุ่มผู้พิการทางสายตา	46
3.2.2 กลุ่มผู้พิการทางการได้ยิน	51
3.2.3 กลุ่มคนพิการทางกายหรือทางการเคลื่อนไหว	52
3.2.4 กลุ่มคนพิการทางสติปัญญา	55
3.2.5 กลุ่มเด็กออทิสติก	56
3.3 กลุ่มผู้สูงอายุ	59
3.3.1 สภาพทั่วไปของผู้สูงอายุ	59
3.3.2 กรณีศึกษาผู้สูงอายุ	63
3.4 กลุ่มสมณะ	70
3.4.1 สมณะในพุทธศาสนา	71
3.4.2 ระบบการศึกษาทางพุทธศาสนา	75
3.4.3 แม่ชี	79
3.4.4 ผู้สอนศาสนาอิสลาม	81
3.4.5 ระบบการศึกษาทางศาสนา	83
3.4.6 ข้อค้นพบจากกรณีศึกษา	85
บทที่ 4 การสังเคราะห์ความยากจนและด้อยโอกาสของกลุ่มนอกลำลังแรงงาน	89
4.1 กลุ่มเด็กและเยาวชน	89
4.1.1 ภูมิหลังและท่าทีต่อชีวิต : ดันรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอด	89
4.1.2 การเข้าถึงปัจจัยการผลิต :	
เอาแรงงานและร่างกายตนเองเข้าแลกเพื่อยังชีพ	95

4.1.3 ความสัมพันธ์กับระบบหรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง :	
ถูกรวบจำโดยระบบ	97
4.1.4 การเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคม: อุปสรรคที่เกิดจากระบบราชการ	100
4.2 กลุ่มคนพิการ	102
4.2.1 ภูมิหลังและท่าทีต่อชีวิต : ไม่ยอมจำนนต่อข้อจำกัดทางกาย	102
4.2.2 การเข้าถึงปัจจัยการผลิต	106
4.2.3 ความสัมพันธ์กับระบบหรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	106
4.2.4 การเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคม	107
4.2.5 สรุปภาพรวม	109
4.3 กลุ่มผู้สูงอายุ	110
4.3.1 ภูมิหลังและท่าทีต่อชีวิต	110
4.3.2 การเข้าถึงปัจจัยการผลิต	115
4.3.3 ความสัมพันธ์กับระบบหรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	116
4.3.4 การเข้าถึงสวัสดิการสังคม	118
4.3.5 สรุปภาพรวม	119
4.4 กลุ่มสมณะ	120
4.4.1 ภูมิหลังและท่าทีต่อชีวิต	120
4.4.2 การเข้าถึงปัจจัยการผลิต	125
4.4.3 ความสัมพันธ์กับระบบ หรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	126
4.4.4 การเข้าถึงสวัสดิการสังคม	128
4.4.5 สรุปภาพรวม	129

บทที่ 5 มาตรฐานในการพัฒนาระบบสวัสดิการของกลุ่มนอกลำลังแรงงาน 131

5.1 กลุ่มเด็กและเยาวชน : มาตรฐานระดับสากล	131
5.1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	131
5.1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก	132

5.2 กลุ่มคนพิการ	138
5.2.1 มาตรฐานระดับสากล : ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ	138
5.2.2 มาตรฐานระดับประเทศ: แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ ของคนพิการในประเทศไทย	140
5.3 กลุ่มผู้สูงอายุ	143
5.3.1 มาตรฐานระดับสากล	143
5.3.2 มาตรฐานระดับประเทศ	146
5.4 กลุ่มสมณะ	153
5.4.1 มาตรฐานระดับสากล	153
5.4.2 มาตรฐานระดับประเทศ	153

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติ **155**

6.1 บทสรุปเชิงสังเคราะห์	156
6.2 ข้อเสนอระดับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านเด็กเยาวชน	162
6.2.1 หลักการ	162
6.2.2 แนวปฏิบัติ	162
6.3 ข้อเสนอระดับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านคนพิการ	165
6.3.1 หลักการ	165
6.3.2 แนวปฏิบัติ	166
6.4 ข้อเสนอแนะระดับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านผู้สูงอายุ	171
6.4.1 หลักการ	172
6.4.2 แนวปฏิบัติ	172
6.5 ข้อเสนอแนะระดับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านสมณะ	174
6.5.1 หลักการ	175
6.5.2 แนวปฏิบัติ	176
6.6 สรุปภาพรวมนโยบายและแนวปฏิบัติ	
ในการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มนอกลำปางทำงาน	186
6.6.1 ด้านการป้องกัน	186
6.6.2 ด้านการแก้ไข	187